

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Francisci Toleti S. R. E. Cardinalis Summa Casuum
Conscientiæ, Sive De Instructione Sacerdotum Lib. VII**

Toledo, Francisco de

Coloniæ Agrippinæ

3. De dispositionibus post consecrationem.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40916

Calix significat sepulchrum. Patena, lapidem suprapositum. Liber est necessarius, saltem in quo contineatur canon, & libro celebrare, peccatum mortale est. Sunt necessariae, calix accensae, sine quibus, vel saltem vna, mortale peccatum est celebrare. Significat autem lumen accensum, diuinitatem immortalem, & semper existentem: & deponitur Sacerdos in officio & beneficio, qui sine lumine celebrat, cap. *fin. de celebrat. miss.* Nec est necessarium lumen ex cera, quamuis leuius est ipso vi. Hæc omnia sunt de iure positio, in quibus potest Papa dispensare. *Minister* necessarius est, de consecr. d. i. cap. hoc autem, ubi duo ministri ponuntur; sed sufficiens iam ex consuetudine, & debet esse vir, non foemina, ut habetur, de cohabit. cleric. & mulie. c. i. Et idem tradit *Arnoldus*, de consecr. d. cap. hoc quoque, & Dec. de reg. iuris, l. *strona*, §. 40.

De dispositionibus post consecrationem.

CAPVT III.

IAm quæ post celebrationem obseruari debent, isto carmine continentur.

Sacrificæ, vna luce semel, nisi causa requirat.

Tria continentur in hoc carmine. Primum est, *Sacrificæ*, non tantum semel facit Sacerdoti semel in vita celebrare, cum sæpe possit. Et quamuis aliqui dicant, quod non peccat simplex Sacerdos non celebrando per totam vitam, tamen plures sunt doctores, & graues, qui tenent, quod ter aut quater in anno celebrare debet, saltem festis solemnibus, quibus solent fideles communicare, & oppositum facere, est peccatum mortale. S. Th. 3. p. q. 82. art. 10. Dur. Palu. 4. d. 13. q. 2. Vide quæ diximus supra & cap. dolentes, de celebr. missarum. Suspenditur qui non celebrat quater in anno, (licet suspensio non seruetur) quia potestas spiritualis, quam recipit, ipsum obligat, ne in otio maneat. Quod si curatus est, tenetur celebrare omnibus diebus quibus populus tenetur audire sacrum, nisi loco suo alium substituat. Nullus tenetur quotidie celebrare, etiamsi obligatus sit ratione capellæ; non enim tenet obligatio cap. significatiu. de prebendis; sed debet celebrare salua reuerentia, & honestate. Vide Silu. ver. mista. i. §. 7.

Alterum est, *una luce semel*. Nullus potest absque peculiari privilegio celebrare, nisi semel in die, cap. consuluisti, & cap. te referente, de celeb. missarum. & oppositum facere, non esset devotio, sed graue peccatum mortale contra præceptum Ecclesie. Similiter nec communicare quis potest, nisi semel tantum in die: hæc enim vnitas sacramenti significat vnicam Christi mortem, per quam semel mortuus est, & semel pro nobis passus est.

Tertium verbum est, *Nisi causæ requiratur*. Sunt enim aliqui casus, in quibus celebrari pluries in die potest.

Primus est, festum natiuitatis dominicæ, in quo licet tria celebrare sacra; non tamen per hoc obligatio est celebrandi tria, vel audiendi: nam sufficit vnum: tamen ex deuotione conceditur posse celebrare tria. Et hoc non absque magno mysterio: nam per tria sacra, significantur tres Christi natiuitates, scilicet Aeterna, qua nascitur Deus ex Patre; Spirituales, qua nascitur in cordibus nostris per gratiam; Corporalis, qua nascitur homo ex matre. Prima autem omnium, quæ media nocte celebratur, significat corporalem generationem, quia natus est media nocte, & in tenebris huius mundi, venit enim incognitus. Ob id cantatur Euangelium, *Exiit editum*, in quo talis natiuitas describitur. Secunda significat spiritalem, qua in nobis per gratiam nascitur, & sic incipit in oratione, *Lux fulgevit hodie super nos*, iuxta illud 2. Petri 1. *donec lucifer orientetur in cordibus nostris*. Et Euangelium de pastoribus, in quibus per gratiam natus est. Tertia, significat generationem æternam, quæ dicitur manere, ad significandum illum diem æternitatis, de quo dicitur, *in splendoribus sanctorum ante luciferum genuisse*. & Euangelium hoc indicat: *In principio erat verbum*. Introitus autem est, *Puer natus est nobis*; quia nomine illius pueri, intendit Ecclesia diuinitatem ostendere, Alij mutant hunc ordinem, & per primum sacrum æternam generationem, per tertium temporalem intelligunt; sed melius dicitur modo prædicto. Significant etiam ista tria sacra, tres status, quibus homines saluati sunt, scilicet status naturæ per mediam noctem significatur; quia debilis erat tunc Dei cognitio in hominibus: legis status, qui per auroram significatur, quia maiori facta est in hominibus Dei cognitio. Gratiæ status, qui per diem, in quo diuina gratia, & cognitio maximè abundauit. Nota tamen quod ista tria sacra, sunt à ieiunio celebranda. Vnde in primo & secundo sacro, nõ debet sumi ablutio; qui autem

incaute sumperit, non potest illo die aliud sacramentum celebrare. Et hoc modo intelliguntur alij omnes casus, in quibus licet pluries celebrare, scilicet, quod in primo ablutione fuerit sumpta, quamuis extra istam diem non licet celebrare, sed solum bis.

Secundus casus huius est, cum quis habet duas parochias (Iam Concil. Trid prohibuit, ne vllus duas habeat parochias) propter ipsarum tenuissimum redditum, nec potest ambobus vno sacro satisfacere, nec socium habet, tunc potest modo prædicto bis celebrare.

Tertius est, si postquam celebravit, superuenit Episcopus, qui vult audire sacrum, nec est alius qui celebret, & excommunicatum: tunc si non sumpsit ablutionem, potest iterum celebrare.

Quartus, cum superuenerint multi peregrini, & est de precepti. Similiter cum alius non adest.

Quintus, cum infirmus debet communicari, & non clericum. Aliæ possunt esse causæ, sed istæ communiores. Notandum, quod non omnibus diebus licet celebrare. Die Ven. sancti non licet consecrare, nec die Sabbati sancti, nisi rari, quia tale sacrum non est talis diei, sed noctis resurrectionis, qua solebat celebrari, & mos retinetur iste in aliquibus locis, licet communiter humana fragilitate oblitus sit, cuius incicium poterat per totum diem sustineri. Hæc igitur sunt dispositiones post celebrationem.

Quid sit Missa.

CAPVT IIII.

INter ea, quæ de sancto Missæ sacrificio dicenda occurrunt, id primum est, quid sit Missa. Videtur autem sic aliquo modo posse describi. Oblatio corporis, & sanguinis Domini, sub alienis speciebus facta, sacrificij ab ipso semel oblati expressiua. In hac descriptione, quatuor sunt verba attentè consideranda.

Primum est, *oblatio*. Est autem oblatio, actus quidam exterior patriæ, quo Deo offerimus creaturam aliquam suam, in signum recognitionis, quod ipse est principium totius esse. Dominus omnium, & à quo totum bonum procedit. Et hoc dicitur sacrificare, quod quidem ob dictam causam nulli con-